

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

GUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja preplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prelinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasni po ceniku •

Beograd, 10 maj 1940
God. XI • Broj 19

NE PRETIMO, ALI SE I NE BOJIMO!

Besmislica i protivurečnost je, da bilo koji mali narod „želi rat“, pogotovo u sukobu koji se vodi između velikih naroda. U ranijim vremenima, dok su ratni sukobi mogli da se lokalizuju, bilo je nápravno i manjih država, koje su videle računa u tome, da udare na neku još slabiju i da nešto od nje oduzmu. Ali danas, kada su u sukobu golemi imperiji, koji — prema uzajamnim optužbama — prete nezavisnosti malih naroda, koja bi mala država mogla da bude toliko luda, da sama ulazi u ralje nemani?

Pogotovo to vredi za Jugoslaviju, koja sa svima okolnim državama ima paktove prijateljstva ili dobre susedske odnose; a sa velikim susedima (po samom, svakodnevnom pisanju njihove štampe!) izbegava svaki nesporazum, jednako kao i sa starim svojim prijateljima na zapadu, nastojeći u poslednje vreme da dovede u normalniju kolotinu i svoje odnose sa Sovjetskom Rusijom.

Kada se to zna, i kad je jasno, da Jugoslavija ni od koga ne želi ništa da otima, niti da oružjem u ruci nameće bilo kakve ideologije, — ne pretstavlja li dokaz najveće zlonamernosti, kada ma ko pokušava Jugoslaviju da optuži zbog „želje za ratom“, a pogotovo zbog namernog huškanja na rat?... I ne pretstavlja li JOŠ VEĆU BESAVESNOST, KADA TE OPTUŽBE DOLAZE SA STRANE DOMAČIH SINOVA, POD APSURDNOM I VEŠTAČKI UBAČENOM PAROLOM „DOLE RAT!“, — kao da se u Jugoslaviji na svim stranama harangira na rat protiv nekoga, i kao da je takva propaganda uopšte potrebna kod nas?

Protiv koga bismo mi mogli da „huškamo na rat“ i zbog čega? I zašto da se, ne samo današnji, nego ma koji naši državnici oglašuju za toliko nerazumne, da bi nas gurali u rat protiv suseda, pet do šest puta jačih od nas, ili protiv balkanskih saveznika, sa kojima u mirnoj saradnji možemo da imamo daleko veće koristi, za narod i za državu, nego li od bilo kakvih ratova? A ko drugi, pa bio i najmoćniji, može da nas natera na rat protiv naše volje, kada se zna da mi nismo neka bespomoćna Danska ili Norveška, sa paradnim vojskama od nekoliko desetina hiljada ljudi, i sa „petim kolonama“?

Govori se obično, da na rat huškaju ratni lifieranti i veliki kapital. Kod toga, međutim, dolaze u obzir samo goleme fabrike municije i izvozničke firme internacionalnog kapitala, čega u našem narodu uopšte nema. Od rata i u ratu bi stradala jednako naša industrija i trgovina, kao i naš seljak i radnik, pa možda još više. A naša vojska nije sastavljena od oficirskih „dinastija“, kao što je bila austrijska, pa da tera na rat zbog lova za unaprednjima i za ordenima. Naši voskovode su seljačka deca, koji su se posvetili oružju zbog odbrane rodne grude, pa nemaju ni srca ni volje da svoju seljačku i radničku rodbinu šalju na klanicu, ako nije do teške nužde. I da li ima uopšte kod nas, ne samo staleža, nego i pojedinaca, koji bi mogao da vidi bilo kakav interes u teranju na rat?

Sve ove činjenice trebale bi da budu jasne i slepima. Pa ipak ima ljudi kod nas, pa i među omladinom, nažlost, koji se besomučno zakačiše za propagandu „Dole rat“, — škodići time u dva pravca svojoj otadžbini. Prvo time, što njenim eventualnim napadačima lifieraju opravdanje, kao da se mi spremamo da ih napadnemo; a drugo time, što u slučaju da drugi nas napadnu, unapred lome otporu snagu naroda, koja, u slučaju odbrane, kod svake svesne nacije, treba da prihvati parolu: „Živeo odbrambeni i oslobođilački rat!“

Jer, zar može ma i jedan svesni omladinac da želi, da — i u slučaju kad bismo bili napadnuti, — vičemo „Dole rat!“?... Da kao oslovenski „Arbeiter“ pozivamo radništvo da saraduje sa okupatorima, i da, kao Kwisling, poručimo narodu da baci oružje i pode kući, jer se okupatori bore za nas?... Ne, — mi ne verujemo da bi ma koji jugoslovenski omladinac, ma koji sin srpske, hrvatske ili slovenačke majke, mogao tako da misli, jer bi to značilo, da ga je neko podmetnuo toj majci, i da ni po čem nije potomak kosovskih osvetnika i sigetskih junaka.

Niko u Jugoslaviji ne želi, i ne može da želi rat. Ali

Čuvaci našeg neba, -
spremaće se!

Kraljevski Jugoslovenski Aero-klub „Naša krila“, koji stoji pod najvišom zaštitom Nj. V. Kralja, raspisao je konkurs za prijem većeg broja kandidata u pilotske škole. Molbe se stalno primaju. Primljeni kandidati imaju razne pogodnosti po svršetku kursa, kao prvenstveno pravo na prijem u vojne ustanove, zaposlenje u državnoj, samoupravnoj i privatnoj službi, služiće skraćen rok u vojsci itd. Primaju se mladići od 17 do 26 godina, nacionalno ispravni, poreklom Srbi, Hrvati i Slovenci.

Sa radošću konstatujemo da je u redovima našega sokolstva poziv Kraljevskog Aero-kluba našao na ogroman odziv, pa se veliki broj naših članova već javio za prijem. Nije potrebno naglasavati, koliko je u današnjim vremenima potrebno zemlji i narodu da imamo izvezbanе pilotе, koji će kao čuvari našega neba, ne samo hrabro braniti svoju domovinu, nego će pronositi slavu našega naroda, bude li potrebno, da svoje znanje stave u službu Otadžbine, kako su to radiли svi Jugosloveni, u dalekoj i bliskoj prošlosti.

SOKOLI, UPISUJTE SE U AERO-KLUB, A SVI KOJIMA JE INTERES DRŽAVE I SLOBODA NAŠE ZEMLJE I NEBA NEKA NA SRCU, NEKA SE PRIJAVLJIVAJU U PILOTSKU ŠKOLU!

SAVEZ SOKOLA ZA PROSVEĆIVANJE SELA

Savez sokola radi već duže vremena, da se uspostavi još korisnija saradnja između svih organizacija koje se bave prosvećivanjem sela pa su već postignuti dobri rezultati. U sporazumu sa vrlo agilnom Glavnom prosvetnom zadrugom, Savez Sokola priprema nekoliko zajedničkih propagandnih manifestacija, za prosvećivanje sela. Jedna od prvih održaće se o Duševima u Skoplju i drugim mestima Južne Srbije.

I. S.

ako poželi ma ko drugi, ne samo slabiji, nego i najjači, da vodi rat protiv nas, BRANIĆEMO SE BILO PROTIV KOGA, SA ISTOM ONOM NEPOKOLEBLJIVOM VEROM U POBEDU, sa kojom smo i ranije odgovarali na napade deset puta jačih imperija, i pobedivali ih! Da do toga ne dode, ne leži na nama. I stoga, oni koji viču „Dole rat!“, neka to čine tamo gde se i danas vode ratovi, odašte se i ranije napadalo na nas, i gde bi se, sa propagandom „Dole rat!“ htelo da pripremi teren za novi, što lakši napadaj... JER MI RATA NE ŽELIMO, ALI GA SE — TO TREBA SVAKO DA ZNA — I NE BOJIMO!

У недељу, 2 маја, је велика смотра соколске приправности

Преносутра, у недељу, 12 MAJA, врши се у читавој Југославији ПРВА СМОТРА ЈУГОСЛОВЕНСКОГ СОКОЛСТВА, као први јавни наступ, у обимном програму рада СОКОЛСКЕ ПРИПРАВНОСТИ, коју је огласио Савез Сокола К.Ј., за све своје чланство, у овим бурним и судбиносним данима.

На тој смотри, која се врши једма иза традиционалног нашеог Ђурђевдана, великог празника јунаштва, пожртвовања и одлучности, окупљаће се све она што верује у снагу и будућност југословенског народа и што је спремно да радије поднесе и најтежу жртву, него ли да дозволи, да част и независност отаџбине буду, ма и најмање окрњењи.

Соколство је и до сада читавим својим радом ишло за тим, да доведе народ у стање приправности за сваки случај; па је баш зато, у данашњим временима, кад монгим народима и државама прети опасност да буду прегажене, одлучило да сву своју организацију и снаге читавог свог чланства стави у службу НАЈХИТИЈЕ ПРИПРАВНОСТИ! Јер само онај народ, који је у сваком тренутку и против било кога, спреман да устане у одбрану своје слободе и своје чести, може мирно гледати у будућност. А права спремност народа лежи у СНАЗИ ЊЕГОВЕ ВЕРЕ, У СИЛИ ЊЕГОВОГ ОРУЖЈА И У МОЋНОСТИ ЊЕГОВЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ.

Ту веру треба ова наша соколска смотра у првом реду да нагласи! Вера треба да остане нетакнута, без обзира на тренутачни успех или неуспех борбе; као што је остала нетакнута код наших предака, који су, и после Косова веровали још јаче него раније, и који су јединно зато били у стању, да то Косово освете. Кроз своје славне, ослободилачке ратове, ми смо, као мало ко доказали, да нема тог нападача, ма како јак био, коме се и најмањи народ не може одупрети, па чак и победити, ако је решен да се до последњег човека бори.

У своју војску верујемо пуним заносом, поносећи се њеним словом из прошlosti и знајући поуздано, да је та слава чека и у будућnosti. Али пошто данашња времена траже,

да цео народ буде део војске, то југословенско соколство хоће да буде први чинбеник у том помагању, њена десна рука, организација која ће јој унапред спремити одушевљене борце и која ће бити на челу приватне иницијативе, и која ће заменити гдегод то буде требало. Да се све то проведе и да се читаја земља оспособи да, на први знак опасности сваки заузме своје место и да истога часа испуни своју дужност, потребна је ЧВРСТА И ДИСЦИПЛИНОВАНА ОРГАНИЗАЦИЈА, која је такође један од главних циљева недељне смотре.

Зато, сестре и браћо, — НЕКА НИКО НЕ ИЗОСТАНЕ СА ВЕЛИКЕ СМОТРЕ СОКОЛСКЕ ПРИПРАВНОСТИ, КОЈА СЕ ВРШИ У ЧИТАВОЈ ЈУГОСЛАВИЈИ, У НЕДЕЉУ, 12 MAJA. Са свих страна примамо вести, да су пред спољном опасношћу нестале све размирице и да је читав народ, као један човек, припреман да покаже своје јунаштво, та чињеница је имала голем одјек у свету, тако да ће се сваки нападач промислити три пута пре него што ће у акцију, кад чује такве вести. Соколска смотра, 12 маја, треба да буде нова потврда тог расположења, — треба да каже читавом свету и свој нашој јавности, да у судбиносним временима СОКОЛСТВО ОСТАВЉА СВЕ ПО СТРАНИ И ДА ЗНА САМО ЈЕДНО, — ОДБРАНА И НЕЗАВИСНОСТ ЈУГОСЛАВИЈЕ!

СВИ, ДАКЛЕ, НА ЗБОР И СВИ НА ПОСАО!

A.

Mi znamo sudbu!

Mi znamo sudbu i sve što nas čeka, No strah nam neće zalediti grudi, Volovi jaram nose, a ne ljudi, Bog je slobodu dao za čovjeka...

Snaga je naša planinska rijeka, Nju neće nigda ustaviti nikо, Narod je ovaj umirati sviko, U svojoj sijerti da nade lijeka.

Mi put svoj znamo — put Bogočovjeka, I silni, kao planinska rijeka, Svi ćemo poći preko oštra kama.

Sve tako dalje, tamo, do Golgotе... A kad nam muške uzmete živote, Grobovi naši boriće se s vama!

ALEKSA ŠANTIĆ

SOKOLI IZ RUME U BEOGRADU

Sokolsko društvo Ruma, priređilo je izlet svoga članstva u Beograd, 8. o. m. Lep broj članova razgledao je našu ponosnu prestonicu, pod vodstvom starešine društva, br. Dr. Petra Jovića. Izletnici su posetili i prostorije Saveza Sokola, gde ih je pozdravio generalni tajnik Radmilo Grdić.

Tridesetgodišnjica Sokolskog društva u Velikoj Kikindi

Sokolsko društvo Velika Kikinda, na čijem se čelu nalazi agilni Dr. P. Bojanović proslaviće ove godine na svečan način tridesetgodišnjicu opstanka. Glavni dani proslave biće 16 i 17. juna, kojom prilikom će se održati i župski slet župe Petrovgrad u Velikoj Kikindi, spojen ujedno sa proslavom dvadesetgodišnjice župe i sa osvećenjem župske zastave, koju je poklonio župi general u m., Dragutin Ristić, koji je prvi ušao u Petrovgrad i Veliku Kikindu sa srpskom oslobođilačkom vojskom. On će i kumovati zastavi. Sokolsko društvo Velika Kikinda nameđava da ovim zajedničkim proslavama dade što širi nacionalni značaj, pa je odlučeno izdati svenčanu spomenicu, koja se već nalazi u štampi, a koju je sastavio dugogodišnji starešina društva, br. Stojan Jakšić.

Spomenica počinje uvodnom besedom starešinstva društva. Predgovor je napisao pisac. Zatim u obimnem članku „Političke prilike“, iznosi pod naslovom „Vojvodina u novom zamahu“, nacionalni, politički i kulturno-prosvetni rad prvih ljudi vojvodanskog javnog života u XIX veku. Prikazan je i čitav ekonomski život, kao i rad na zadružarstvu, rad Matice srpske i Sokolskih društava. Posebno je prikazan pokret Vase Stajića, koji je kroz deset godina neumornog rada osvojio omladinu Vojvodine. Stajićev program je bio: Svome narodu služiti svim silama i u toj službi ne prezati ni od kakvih žrtava. Saradnika imao je mnogo, između ostalih i dva sokola iz Velike Kikinde, koji su položili glave za svoje ideale.

U prvom delu poslanice, pisac iznosi uspomene prvog starešine, Slavka Lakovića, na osnivanje sokolstva. G. 1910, u proljeće, još pre nego je u Novom Sadu pokrenuta akcija za osnutak Sokola, sazvao je sa istim ciljem br. Laković tridesetoricu mladih ljudi. Prethodno je u Sremskim Karlovcima konferisao sa Dr. Lazom Popovićem. Prilikom slanja na odobrenje, morala su pravila biti prevedena na madžarski jezik, ali ime „Srpski Sokol“ nije prevedeno, pa su pravila vraćena natrag, da se i ime prevede. Najzad su potvrđena 30. juna 1912,

pa je društvo počelo sa radom. Za vodu je doveden br. Branko Roler iz Novog Sada, gde je društvo dobito ranije potvrdu pravila. Vežbalo se marljivo. Od crkvene opštine društvo je dobilo zemljište, na kome su sami članovi za letnji rad napravili drvenu kuću i dovukli 500 kola peska. Interes za sokolstvo postao je ogroman. Sokolske filijale su tražili Mokrin, Karlovo, Turski Bečej, Vranjevo, Melenci, Bečkerek, Bašaid i najzad Sent-Marton dok je u Adi postojalo društvo, većinom sa dacima vežbačima. I u Budimpešti živo se radilo na osnutku Sokolskog društva, ali su vlasti pravile smetnje. Prijavila su se još neka mesta u okolini Pešte za filijale.

Godine 1913. društvo je priredilo prvu javnu vežbu, za koju je publika pokazala ogroman interes, pa je policija počela jače motriti na Soko.

Rad je nastavljen i u 1914. Posebna je pažnja posvećena filijalama, koje su obilazili načelnik i starešina. Na selima je sokolstvo nailazio na svesrdan prijem. Vršile su se pripreme za odlazak na svesokolski slet u Ljubljani, a u Kikindi je za Vidovdan 1914. zakazan slet sokolstva iz svih filijala, koji je i održan, sa neočekivanim uspehom. Još u podne

saznalo se za sarajevski atentat, ali je ipak održana javna vežba.

Na inicijativu Novog Sada poveden je akcija za osnutak župe. Oko toga su najviše nastojali br. Popović Laza i Zakula Stevan. Župa je osnovana u Novom Sadu, a za starešinu je izabran br. Bajazetov, za zamenika br. Laković.

Rad u društvu vodila su braća Laković, Roler, i ostali funkcioniери, potpuno besplatno. Društvo se izdržavalo iz članarine.

Poseban deo Spomenice posvećen je društvenim filijalama, koje bi u neku ruku odgovarale današnjim sokolskim četama. Filijale su živele svojim posebnim životom, iako su bile pod nadzrom društva. Spomenica spominje filijalu u Velikom Bečkereku (Petrovgrad), kojoj je bio starešina M. Stefanović. Druga je bila u Melencima, starešina S. Popov, treća u Turskom i Novom Bečiju, kojoj je bio starešina Dr. B. Jovanović. Takoder je osnovana filijala u Karlovu (Dragutinovu), sa starešinom S. Crkvenjakovim. Opširno je prikazan rad društvene filijale u Budimpešti, kojoj je bio prvi starešina Dr. K. Desimirović. Omladina je najživljje učestvovala u radu budimpeštanskog Srpskog Sokola, priređujući izlete u okolna srpska sela i podr-

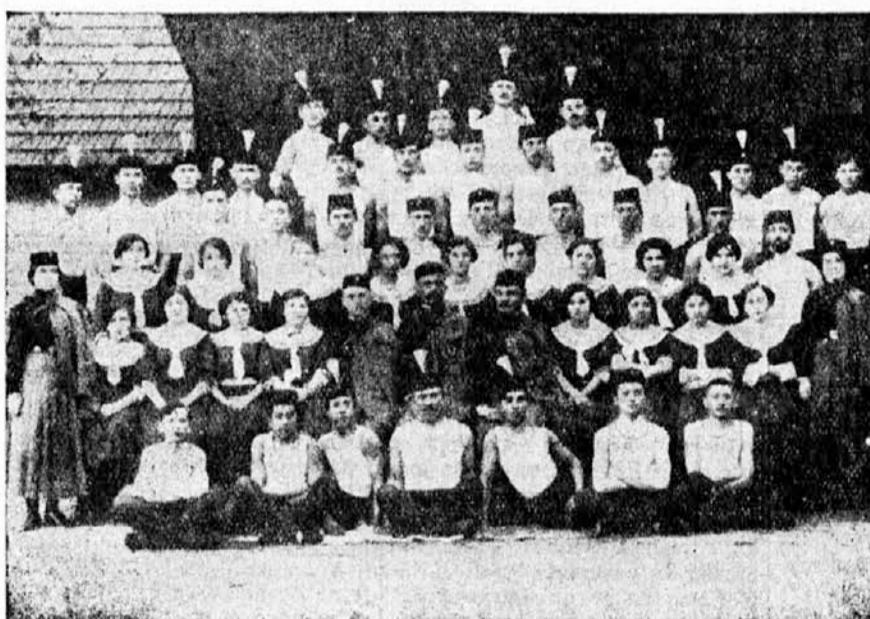
žavajući budnim narodni duh kod našega elementa u Madžarskoj. Naročiti uspeh imali su u selu Lovri, koje je dao petoricu dobrovoljaca za srpsku vojsku. Napokon je postojala društvena filijala i u Adi. Sve ove filijale radile su do početka svetskog rata, kada su morale prestati radom.

U posebnom članku prikazan je osnutak Sokolske župe u Ugarskoj, za koju je dalo inicijativu Sokolsko društvo iz Kikinde. Delatno su prikazani svi progoni i šikanacije, kojima je društvo bilo izloženo, kao i pojedinci Sokoli, sa strane madžarskih vlasti.

Spomenica je bogato ilustrovana snimkama iz života i rada sokolstva u Ugarskoj, i poslužiće kao dragocen dokument za poznavanje istorije našega sokolstva iz predratnih dana, na teritoriju Vojvodine.

KNJIGA „POTREBNA ZNANJA ZA SOKOLSKE VELOSIPEDSKE OTSEKE“

U poslednje vreme organizovanoj sokolskih biciklističkih otseka u Savezu sokola polaze se naročita pažnja. Izradeni su svi potrebni uputi za uspešno organizovanje ovih otseka, a sada je, kao treća knjiga Biblioteke za predvojničku obuku sokola, izšla iz štampe knjiga „Potrebna znanja za sokolske biciklističke otseke“. Knjiga se može dobiti kod Saveza sokola, u Beogradu.

Članovi
Srpskog sokola
u Velikoj
Kikindi
god. 1914.

Омладинска академија Соколског друштва Београд I

Naraštajski otsek Соколског друштва Београд I priredio је 4. маја омладинску академију, у великој вежбасинци соколског дома »Краља Александра I«.

Веома похвалан је рад Омладинског отсека соколског друштва Београд I, који је у последње време развио свестрану активност. Отsek има просветну, пропагандну, новинарску, техничку, стрељачку, пингпонг, приређивачу и шах секцију. У последње време приредио је око 15 поседа, 5 нараštajskих забава, 4 стрељачке и 2 пингпонг утакмице. Недавно је у Руском дому приредио успешну приредбу за децу. Сада организује летовање на мору.

И за сву академију радио је живо, па је то уроđilo плодом. Веома велики број публике, из свих београдских соколских друштава, изасланика Савеза и соколске жупе Београд, посетили су приредбу, коју је отворио претседник отсека, брат Борели. Просветар друштва, Танасије Јанић, говорио је о соколској омла-

дини, њеним циљевима и успесима.

Мушки деца извела су затим »Деветку« од А. Мудрса — М. Катића. Тачка је била уважана, само је је од успеха нешто окрњено спори темпо. Омладинске тачке губе своје обиљежје, ако се не изводе бразном, која дечи одговара.

Као најуспешнија тачка могу се сматрати »Ритмичке игре« женске деце од с. Јурманове. Темп, гардероба и мекоћа извођења били су у складу. — Рецитација нараštajca Јакшића била је на ме-

сту. Млађи мушки нараštaj извело је »шестицу« доста добро, али то није била »осмица« сд. Р. Бана, као што је стајало у програму.

Затим је наступио мушки нараštaj на високом разбоју, а женски нараštaj на високој грди. Видис је отскакао мушки нараštaj, док је женски био доста несигуран.

Женски нараštaj извело је у народним ношњама »Народна кола«, које је уважала с. Јурманова. Народни мотиви, живописна ношња, весели и живљни покрети те песма, дају овим тачкама чар, који публика топло поздрав-

ла, а да не говоримо у културној страни ствари. Нека кола ипак нису била изведена тачно.

Мушки нараštaj извело је скокове преко стола, лепо и добро.

Женски нараštaj извело је »Ритмичке саставе« од с. Еуђановић, складно и оригинално, ма да музика у почетку није била у складу са покретима.

Лена »шестица« брата Новаковића је била, све до момента, када су вежбачи осетљivo погрешили, најуспешнија тачка програма.

Сцена, коју је извело мушки и женски нараštaj, је била србинска и врло актуелна.

Можда смо били престроге судије ове академије, иако зnamо да ју је изводило припадништво друштва, које свсју вежбашницу ставила на расположење војси, али циљ је упозорити, не вежбаче, него оне, који уважавају.

Критика је написана добронамерно, а академија је показала занатску лепоту страна.

И. Седлачек.

Šaljite preplatu za
„SOKOLSKI GLASNIK“

Naraštajci, saradjujte u „Mladom Sokolu“

Već treću godinu izlazi u Splitu odlični sokolski naraštajski list »MLADI SOKO«, vrlo dobro uređivan, pun zdravih misli i vaštinog stiva, neobično korisnog za omladinu. List se lepo razvija, ali bi JOŠ BOLJE USPEVAO, KADA BI GA PODUPRILI NARAŠTAJCI IZ OSTALIH ŽUPA, a ne samo iz primorskih, koji do sada u glavnom u njemu saradjuju.

Zato je »MLADI SOKO« u poslednjem broju objavio POZIV NA BRAĆU I SESTRE NARASTAJCE, iz svih ostalih župa, a naročito onih, koje su bliže Splitu, DA MU ŠALJU DOPISE O SVOM RADU I ČLANKE, u kojima će iznositi svoje poglede na današnja nacionalna i sokolska pitanja.

Pošto je »MLADI SOKO« zaista odličan naraštajski list, mi preporučamo takode naraštajcima iz čitave Jugoslavije da saradjuju u njemu, da ga čitaju, pretplaćuju i šire! Cena mu je samo 10 dinara godišnje, a izlazi svakog meseca.

Naraštaj danas treba da se otkupi i da nastoji u svoju sredinu dobiti sve svoje vršnjake, u čitavoj Jugoslaviji. Uloga i dužnost sokolskog naraštaja danas je ogromna, jer od njega zavisi, kake ćemo imati buduće generacije. »Mladi Sokol« bi mogao da bude centar za to okupljanje, pa stoga treba svu u njemu da saradju. Rukopisi se šalju na SOKOLSKO DRUŠTVO SPLIT.

Oko naziva „Jugoslavenske akademije“

Svi se sećamo kako su frankofurtimaši oko „HRV. STRAŽE“ i „HRV. NARODA“ kušali da falsifikuju Štrosmajera i da izmene ime njegovog najznačajnijeg dela, „JUGOSLAVENSKIE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI“, u Zagrebu. Na svu sreću je ban, Dr. Šubašić, imao daleko više smisla za veličinu hrvatskih tradicija i za zakonitost, pa nije odobrio odluku članova Akademije, skrpajući na furtimaški način, stvaranjem veštackog kvoruma, preko telefona.

Medutim, kad nisu uspefi tim putem, ponovo kušaju da provode stvar furtimaškim podvalama. Тако се n. pr. u štampanom proračunu Banovine Hrvatske, који је nedavno objavljen, u prosvetnom odeljenju govori o sumi određenoj za Akademiju, ali se tom prilikom ne spominje (kao što je to uvek do sada bilo, i kao što treba da буде u jednom zvaničnom aktu!) zvanično i puno ime Akademije, već se ta institucija naziva samo „AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI U ZAGREBU“. A u tom istom štampanom proračunu, pod naslovom XIII budžeta, odobren je kredit od 344.000 dinara „AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI U ZAGREBU“, koja uopšte ne postoji, pošto još uvek zakonski postoji „JUGOSLAVENSKA Akademija znanosti i umjetnosti“, u Zagrebu.

Banska vlast trebala bi da ispiša, koja to sitna frankofurtimaška dušica vodi svoju „politiku“ kroz zvanična akta Bonovine, sa namenom da, izmenu naziva Akademije uvede u praksu „via facti“, kad već ne može zakonitom i otvorenom odlukom.

PRODAJEMO KOMPLETNU GLAZBU (PLEH MUZIKU), sa 25 instrumenata, malim i velikim bubnjem i činelama (turškim). Obratiti se na upravu lista.

PROTIVNICI SOKOLSTVA

VREDANJE ZRINJSKOG I
FRANKOPANOVA

Pišu nam iz Splita: Ovdašnje Sokolsko društvo je priredilo naročito svečanu proslavu Zrinjskog i Frankopana, koja je trajala 3 dana i koja je imala neobičan uspeh. Umesto da oni, koji se toliko razbacuju svojim hrvatsvom, budu zadovoljni, da Sokolsko društvo tako svečano slavi hrvatske mučenike, njima je to bilo krivo, jer se baš time pokazala kao lažna njihova kleveta, da su Sokoli protivnici svega što je hrvatsko. Zbog toga su na velikim sokolskim plakatima, kojima se javljala Zrinjsko-frankopanska proslava, ispisali u noći reči „Dole jugoslovenski Sokoli“, i sve ih izmazali. Posve naravno, da je sramota zbog toga čina pala na protivnike, među kojima je verovatno bio i po neki, dojučerašnji italijanac, koji se od malih nogu borio protiv Zrinjsko-frankopanske misli. Inače je čitava ta stvar izazvala gnušanje u pristojnoj javnosti.

OSTECIVANJE SOKOLANE

Pišu nam iz Betine: Prošlih dana se počelo izvođenjem javnih radova, ali ni jedan član Sokola, kao ni jedan seljak, koji nije pristalica predsednika opštine, Skevina, ne može da dobije zaplenjenja. Međutim, ni to nije dosta. Javni radovi se vrše i pred Sokolanom, ali, dok se na drugim mestima kod potpaljivanja mina, minirana mesta pokrivaju građnjem i kamenjem, da nebi eksplozija oštetila okolne zgrade, pred sokolanom se to navlaš ne radi, tako da je to miniranje već na nekoliko mesta polomilo krov sokolane i počinilo veliku štetu. Kao što se vidi, protivnici ne propuštaju nikakva sredstva da nam napakoste.

OTIMAĆE SOKOLSKOG POSEDA

Pišu nam iz Okučana: „Sokolski Glasnik“ je javio već u broju od 12 aprila, da je, na nalog školskog upravljača, Dрагutina Stanića, jedna grupa seljaka, članova „Hrv. zaštite“, oduzela gruštvorni posed Sokolske čete iz Borovca, blizu Okučana, i da je taj posed bio nasilno uzoran, za upotrebu odnosnog učitelja. Sokolska četa Borovac je очekivala da će se to bezakoće, počinjeno još 3 aprila ispraviti, ali to ni do sada nije učinjeno. Zato je uputila pretstavku banu Hrvatske Banovine, u kojoj iznosi, da je i sam spreski načelnik izdao napređenje žandarmerskoj stanicu, da upozori upravu Sokolске čete, da ne smje diратi svoj sопствени posed i da mora da ga prepušti otimачima. Ovakav postupak spreskog načelstva je izazvao opšte ogorčenje jer je, za pitanje smetaća posda, nadležan jedino Spreski sud. Poшто у селу Borovcu žive Hrvati i Srbi, ovakvi postupci idu za tim, da seju mržnju i razmirice, pa bi dužnost baniske vlasti bila, da podređene organe upozori, da se bar oni drže zakonitosti i potetka.

LAŽNE OPTUZBE PROTIV SOKOLA

Pišu nam iz Krka: Naši protivnici neprestano rovare, da one moguće naše delovanje, pa su zato napravili čitavu senzaciju premetačnom u prostorijama Sokolskoga društva, o kojih su javili svi njihovi listovi, tvrdeci, da se u sokolskom društvu vrši propaganda protiv sporazuma i protiv Banovine Hrvatske. Sve je to međutim laž, a jedini njihov „do-

kaz“ sastoji se u tome, da se u sokolani vežaju zidne novine, u kojima se „izazivaju Hrvati“. To medutim nije ništa drugo, nego redovna propaganda sokolske štampe, time što se izresci iz sokolskih i ostalih jugoslovenskih listova vežaju na tabli u sokolani, da članstvo može lakše da ih čita. Pošto je pak pevački zbor realne gimnazije održavao probe u sokolani, to je jedan profesor, naš protivnik, video te novine, pa je, na osnovu njegove lažne prijave, mesna organizacija HSS u Krku, uputila prijavu sreskom načelstvu, preteći, da otklanja od sebe svaku odgovornost zbog reakcije građanstva, protiv takvog izazova. Pošto sreske vlasti kod nas smesta služaju partijske vode, izvedena je odmah premetačina, kod koje se, naravski, nije ništa našlo, što bi moglo da tereti sokolsko društvo. Ali su tu priliku protivnici upotrebili, da šire najalarmantnije vesti i da traže, da se sokolskom društvu otme sokolana i da se ono rasputi. Kakav veter pri tom duva, najbolje pokazuje činjenica, da je sreski činovnik, Perković, koji je vršio preslušanje, kazao našem starešini u lice, da je „Soko protudržavna organizacija“.

Песма соколских легија

Доносимо још један текст за песму соколских легија. („Ле на преј“).

Сад напред Соколи за соколским барјаком Силан бој бијемо за слободу и за дом

Нек бура ломи све Свак на своме месту стој У срцу крв кипи Удри на душмански сој Петар Краљ знамен наш Александар наш завет плави бел и црвени нашег срца пламен свет

Полет наш бритки мач вера наша силан гром Задњи дах крви кап Соко даје за свој дом Нека тром парва свод нек вихора урла бес Нека враг против нас дigne пакла урнебес

Залуд све сile зле отаџбину не ломе Бог јој штит Соко мач здрав нам буди наш дома.

ZAGREBACKI SOKOLI POBEDILI SU U KOŠARCI SKOLU FIZIČKOG VASPITANJA

Košarka (Basketbol), koja se igra u Beogradu već 6—7 godina, u sokolskim jedinicama, nije ni jedan put privukla toliki broj gledalaca, kao susret izmedu Sokolskog društva Zagreb 2 i Škole za telesno vaspitanje Min. fiz. naroda. Zagrebački sokoli pobedili su školu sa rezultatom 46—19 (prvo poluvreme 26—10). Igra je bila veoma temperamentna, popraćena burnim navijanjem publike (za Beogradane), no temperamentni Zagrepčani nisu se dali zbumiti. Zagrebački sokoli nastupili su u postavi: Neferović, Tončić, Ames, Birtić, Tešin, Milojković, Žutić, Smolić i Pučko, dok su studenti Škole nastupili u sledećoj postavi: Kobali, Cizelj, Klojčnik, Suput, Vasiljev, Kokot, Stojković, Bergant i Dančević. Utakmici su prisustvovali i pretstavnici Saveza sokola, sa načelnikom Kovačem, te brojni sokoli i omiljenci. Sudio je odlično br. Mariant Maržan.

I. S.

Iz slovenskog sveta

SARADNJA POLJAKA I ČEHOSLOVAKA

Francuski listovijavljaju da je 25 aprila, na poljskom radu u Parizu, održao govor bivši čehoslovački poslanik u Varšavi, Dr. Slavík, koji se na poljskom jeziku obratio poljskom narodu, u otadžbini i u slobodnom svetu, u ime čehoslovačkog naroda. G. Slavík je kazao, da nema danas nikoga među Poljacima i Čehoslovacima, koji ne bi bio svestan činjenice, da se pogreške prošlosti ne smiju više ponoviti, jer su sloboda Poljske i Čehoslovačke usko vezane jedna za drugu.

ČESI PROTIV HABSBURGOVACA

Čehoslovačko narodno veće u Americi je objavilo nedavno na engleskom jeziku, knjigu, pod naslovom „Habsburgovci i srednjevjropska federacija“, koju je napisao prof. J. Zmrhal. U toj knjizi se uzima oštar stav protiv habsburške propagande u Americi i tvrdi se, da niko od oslobođenih naroda, a najmanje Čehoslovaci, Jugosloveni i Poljaci ne žele restauraciju Habsburške monarhije, ili bilo kakve veze sa propalom habsburškom dinastijom.

„Československy boj“ (Pariz), od 3 maja, posvećuje veliki deo sadržine uspomeni na prvog zapovednika čehoslovačke vojske, generala Milana R. Štefanika, koji je, kao Slovac, bio najveći organizator čehoslovačke vojske i borac za čehoslovačku slobodu.

IZ ČEŠKO-MORAVSKOG PROTEKTORATA

Javljuju iz Pariza, da je nedavno Gestapo izveo premetačinu u kancelariji jedine zvanične češke stranke u Protektoratu, „Narodni souručenství“ i da je tražio, da se iz sabirne akcije Narodne pomoći ne smeju podupirati porodične utamničenih Čeha. Naročiti sud

u Olomoucu je osudio nekoliko Čeha, zbog slušanja stranih radio stanica. Ondrouš i Miler su osuđeni na godinu i po tamnici, Hedviga Ondroušek na 6 meseci i B. Šveska na 6 meseci. Listovi u Protektoratujavljaju, da je, sa Legionarskog trga u Pardubicama odstranjen spomenik T. G. Masaryku, i da je otpremljen u zbirku metala za ratne ciljeve Rajha.

„Čehoslovensky boj“ (Pariz) javlja, u broju od 3 maja, da se češka industrija u Protektoratu stalno uništava. U tekstilnoj industriji je, do sada, 49 fabrika odbustavilo posao, čime je oko 10.000 radnika ostalo bez rada. U mnogim češkim fabrikama su demontirani strojevi i izvezeni u Rajh. „Labsko-kosteška rafinerija Šećera“ morala je prepustiti sva svoja preduzeća u sudetskim krajevima nemačkim firmama. „Československa Kolben-Danek“ veštackim povišenjem kapitala dolazi sve više u nemačke ruke. Naredbom protektora Rajha određeno je da prede u nemačke ruke fabrika Smolka i Mestic, kao i velike firme, Jozef Prohaska i braća Hornek, pod vidom arizacije. Protektor Rajha je ustanovio položaj „generalnog putnomaćnika za izradu mašina u Protektoratu“, i na to mesto je postavio Nemca, Paula Katschke. List tvrdi, da se ide za tim, da se Češka pretvori u čisto agrarnu zemlju, čije bi sirovine služile za nemačku industriju, dok bi češka industrija imala da se učini.

Isti list piše i o germanizaciji čeških banaka, koja se sve više razvija. U „Zemskoj banci“ je postavljen za direktora Nemac, Dr. Kitzlinger, a za Legionarsku banku, čiji generalni direktor Kin se nalazi u zatvoru, otimaju se Nemci, Kempfel i Dr. Elierf. U poslednje vreme je i u „Zivnotenskoj banci“ određen, kao generalni kontrolor, Nemac Berger.

Poljski narodni praznik

U petak, 3 maja, slavio je poljski narod svoj narodni praznik, na uspomenu dana prve svoje konstitucije, iz godine 1791. Ma koliko da se bratski poljski narod nalazi danas u neobično teškim prilikama, kad je njegova otadžbina porobljena i izvragnuta najtežim iskušnjima, on je ipak svuda u svetu, na tih, ali zato značajniji način, proslavio svoj narodni praznik, sećajući se sa još većom ljubavlju i sa još duhovljom verom, dačeke otadžbine, a čvrsto odluci da se do poslednjeg čoveka bori za njenu nezavisnost i slobodu.

Poljski narodni praznik je proslavljen i u Beogradu, službom Božjom u crkvi Krista Kralja, i primanjem u poljskom poslanstvu. Ne samo poljska kolonija u Beogradu, nego i mnogi Jugosloveni, pošli su tamo, da se nadu sa slovenskom braćom na okupu; a sigurno je da bi ih bilo još više, da je vest o poljskom prazniku na vreme došla u novine. Svi jugoslovenski prijatelji poželjeli su pretstavniku bratske države najsrdačnije sve ono, što dobar Sloven može da zažezi svom slovenskom braću, u danima iskušnja, u kojima treba junački izdržati, sa verom u pravdu i slobodu!

НЕМЦИ У ЈУГОСЛАВИЈИ

„Deutsche Nachrichten“ koji izlazi u Zagrebu, javlja u poslednjem broju, da je ban Dravsko Banovine, Dr. Natlačen, primio vođe nemacke mačine u Slovenskoj, koji su mu se žaliili, da četiri meseca organizacije „Kulturbund“ u severnim krajevima Slovenci, ne mogu никако dobiti odobrenje za svoju delatnost; da je положај nemackog školskog učenja u Slovenci „врло јадан“ (a нашег u Koruškoj?!), što dovodi u pitanje stvaranje nemackog intelektualnog podmlatka; te da je nemacka srednjoškolска mladost u poslednje vreme „извргнутa извесној кампањи“. List veli, da su naravito energetično saopštene banu izvesni „догађаји последње недеље“, pa je tragen „строга истрагa i stvarni postupak“.

Isti list donosi članak o vođi nemacke mačinske grupe u Jugoslaviji, Dr. Josefu Janku, koji kaže: „Само једноме човеку припада да води високу политику, и само он има право да може с нама располагати. Радујemo се, да smo добили takvog vođu!“

„Schaffende Jugend“, koji izlazi u Novom Sadu, piše u poslednjem broju o vaspitajućem ne-macke omladini, i kaže:

„Ми требамо потпуне људе, људе који знају само „разумеј“. али никад не питају „зашто“. Ми требамо младиће који не познају било какве запреке, те ако на запреке наћу, уклањају их пуном снагом с пута“.

Novosadski „Dan“ се с правом pita, — да није то задатак „пете колоне“?

USPEŠNO DELOVANJE SOKOLSKOG DRUSTVA SANTIAGO DE CILE

Veoma agilno sokolsko društvo Santiago de Cile organizuje ovih dana Školu za srpsko-hrvatski jezik i uspostavlja svoju društvenu čitaonicu. Savez sokola K. J. ce-neći ovaj rad društva u Santigu, poslao mu je veći broj knjiga, potrebnih i za školu i za čitaonicu. Prijatelji naših iseljenika, koji bi želeli da obogate knjižnicu ovog društva neka svoje knjige upute Savezu Sokola koji će ih poslati, sa naznakom darovatelja.

I. S.

Ширите
„Соколски Гласник“

SOKOLSKA STUDENTSKA OMLADINA I RAD U NARODU

Velika je razlika između predratne i današnje univerzitetske omladine. Prije rata studenti su bili u stalnom kontaktu sa narodom, osjećali sa njime, bili tumači njegovih želja, težnji i potreba. Studenti su tada bili u prvoj liniji u borbi za sreću i napredak svoga naroda. Mnogi od njih su batinama, robjom, a neki i životom dokazali svoju ljubav prema narodu, pa je ono što danas imamo, u velikoj mjeri plod nesebičnog rada predratnih revolucionarnih omladinaca, studenata i srednjoškolaca.

Danas se, nažalost, situacija promjenila. Veliki je rat sasvim izmijenio poglede na svijet. Poslijeratna generacija ni malo ne liči na svoje očeve. Jedni sa prezicom govore o idealima svojih predaka, a drugi teže za uživanjem, karijerom i novcem. Omladina se zanosi novim, protunarodnim, izvana importiranim idejama. Narod je ostao sam. Jedan znatan dio intelektualne omladine ga je zaboravio i zaplovio u internacionalne vode. To je tim teže, što su baš sada narodu prijeko potrebni mladi, sposobni i agilni intelektuaci, da ga vode, uče i osviješćuju. Eto, tu je veliko polje rada za svakoga Sokola, a naročito za nas, Sokole-studente. Mi treba ne samo da zamjenimo onu omladinu, koja je svoj narod zaboravila, nego i da suzbijemo štetni rad

Serventi Nedjeljko

govima, tako da ih sve više ostanjuju. Ocehajihu to, kuhajući se nametnu terorom, pa su stali da insultraju pojedine studente Sokole, zato što nose sokolsku znaku. Posve način, da studenti Sokoli to neće trpeti i da će na svako nasilje odgovoriti najvećom odlučnošću, kao što i dolikuje pravim Sokolima.

PRED SOKOLSKO GIMNASTIČKE UTAKMICE U ZEMUNU

Velike sokolske utakmice u gimnastici za nezvanično prvenstvo Saveza Sokola K. J. u vremenu od 10 do 20 maja o. g. Predavanja su ova: »Besedištvo« (brat Radivoj Grdić), generalni sekretar Saveza K. J.), »Telesne vežbe kao osnov sokolskog vaspitanja« (br. Ivan Kovač, načelnik Saveza SKJ), »Jednakost, bratstvo i sloboda sa sokolskog stanovišta« (brat M. Majstorović, prosvjetar Sokolskog društva Beograd X), »Sokolstvo prema fašizmu, nacionalosocijalizmu i komunizmu« (brat R. Grdić), »Preratna revolucionarna omladina« (Niko Bartulović).

Da bi braća i sestre dobili što više korisnog znanja, preporučuje se najtoplje braći i sestrama da uredno posjećuju kurs.

Kurs počinje u petak, 10. maja o. g. u 19 časova.

Sl. Nić.

PROPAGANDNA TURNJEJA SOKOLSKOG STUDENTSKOG SREDIŠTA

U mesecu maju odlaze članovi Studentskog sokolskog središta, u Beogradu, na turneju po sokolskim jedinicama. Prvu posetu učinile jedinicama sokolske župe Skoplje, pa će se tom prilikom održati velike sokolsko-studentske omladinske manifestacije. Ima izgleda da se i na Univerzitetu u Skoplju osnuje sokolsko-studentsko središte.

I. S.

STUDENTI SOKOLI SE NE DAJU

Agtlan rad Sokolskog studentskog središta u Beogradu izazvao je zabunu kod studenata levičara, koji su već doživeli neugodan poraz kod izbora u Akademski Aeroklub, i čija beznačelnost je почela otvarati oči širokim studentskim kru-

Posebno poglavje zauzima svakako činjenica da će kao sudija fungirati i Leon Šukelj, bivši višestruki svetski prvak u gimnastici i najbolji predstavnik telefona vaspitanja u Jugoslaviji.

Uzlaznice za ove utakmice prodaju se u Načelništvu Saveza Sokola.

Očekuje se velika poseta sokola iz prestonice i iz provincije.

I. S.

Prvi plodovi manije dešnja

„Jugoslavenski Lojd“ i „Hrvatska straga“ se žale, što je na skupštini Srpskog autokluba zaključeno da njegovi članovi preko leta putuju u krajeve, koji da su svih izvan Banovine Hrvatske, na „Hrvatsku stragu“ poziva protiv toga u pomoć geslo: „Hrvati neka idu na letovanje samo u Hrvatsku!“

Istovremeno slovenački list „Zora“, koji izlazi u Sarajevu poziva Slovence izvan Slovenske, da se organizuju, jer u Banovini Hrvatskoj postoji tendencija da se istinsu svih članovnicima i namешtenicima Slovenci, a ista tendencija da he se javiti i u drugim krajevima. „Obzor“ odgovara na to, da su Slovenci raniye npravom zaustavili te положај i da ih moraju prepuštiti Hrvatima.

Kao što se, dakle, vidi — izgledalo bi da nemamo prečeg posla, nego da se mehuscobno istiskujemo i bojkotujemo! Kao da nismo sa zaprepashćenjem oktrili, da nam je zemlje puna nametljivih „turista“ i stranih agenata, koje trebamo za jedinčki, i da istinsemo i da bojkotujemo! Pa umesto da se lektrazni u tome, da prestanu i pojavite, za koje je „Jugoslavenski Lojd“ prijava, da su krije ovakvim zaključcima „Srpskog autokluba“, „Hrvatska straga“ udara u demagogke parole, koje suromashnim hrvatskim primorci neće doneti ni pare prihoda.

Tu su, uostalom, prve posledice manije dešnja svoga i svacera, pa затo možemo svih zajedno, u horu kazati: „Tu vas voulou, George Dandin!“

Sokolska izložba u Mokrinu

Shvatajući veliku ulogu sokolstva u današnjici, Sokolsko društvo Mokrin priredilo je, u domu Kralja Petra I. Oslobodioca, sokolsku izložbu. Društvo se obratio župi i saveznom Prosvetnom odboru, koji su nas obilnim materijalom pomogli. Isto tako i članstvo društva je ustupilo pojedine predmete, a izložbu su sredili članovi društva, po uputstvima prosvetara, br. Adamova. Izložba je na svečan način otvorena u nedelju, 21 aprila, prigodnim govorom prosvetara, a u prisustvu mnogobrojnog članstva i ostalog gradanstva. Izložba je trajala do 6 maja, a posle to je veliki broj gradanstva, kao i sve članstvo, pa je imala velikog uticaja na širenje sokolstva među gradanima.

Na čelu izložbe bila je izložena društvena zastava, oko koje su slike Nj. V. Kralja Petra II., Blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra, Kraljice Marije itd. Zatim se u njoj nalaze: veliki tablo pozorišnog otseka, statua Tirša, tri divne svilene zastave bratske Čehoslovačke, donete ovam sa sleta u Pragu; mnogobrojne i raznolike značke, malokalibarske puške, fotografije sa raznih sletova, vežbi, tečajeva i dogadjaja u društvu. Zatim plakati sa svih društvenih priredaba, pozivnice i sl. Pored toga su na zidu novinski išečci, prikupljeni za 10 godina. Na stolovima su sredeni mnogobrojni sokolski listovi i razne sokolske knjige, a na zidu su razna sokolska gesla, statistike, izveštaji saveza, župa i t. d. Opšti utisak izložbe bio je odličan.

Na dan 21 aprila, pozorišni otsek društva je prikazao „Vodu sa planine“ od g. g. Plaovića i Dokovića, pa je svojim dosadnjim uspesima dodao još jedan veliki uspeh.

D. A.

ČITAJUĆI NOVINE

Predajući odlikovanje članovima „Hrvatske Zaštite“, han g. Dr. Šubić je održao govor, koji je završio ovim rečima:

»Čestitam Vam i pozivam Vas, da ostanete dosljedni osjećaju osobne odgovornosti prema vršenju dužnosti, koje Vam nalaže narod i država.

U tom znaku klinjima: Zivio Kralj Petar II., živio Knez Pavle, živila Jugoslavija, živila Hrvatska i naš prisutni predsjednik dr. Maček.«

I danas smatramo da su pojedine grupe „Hrvatske Zaštite“ više skodile ugledu Banovine Hrvatske i smirivanju u Jugoslaviji, nego što su dobra učinile, i da oni koji su to učinili, nisu imali rašta da predlože ova odlikovanja. — Ali nastave li njihovi vodjti da im govore ovakvim rečima, može ipak nešto da se popravi. Ako ništa drugo, otpasti će frankovci i razbijati, a to je prvi korak ka ozdravljenju. *

U svom napadaju na papinski list „OSERVATORI ROMANO“, zbog toga što simpatiše sa demokratskim silama i traži slobodu za male narode, — Farinačev „REGINE FASCISTA“ tvrdi, da se „Papa štavio na stranu francuskih katolika, koji sarađuju sa komunistima“; da je urednik papinskog lista „obični instrumenat u rukama Jevreja, masona i neprijatelja crkve“; te da je „Vatikan solidaran sa komunističkom i masonskom Francuskom i sa protestantskom Engleskom“. Isto tako se „Regine fascista“ ruga papinskog lista, što je želeo pobedu Čehoslovačke i Poljske.

I šta da se čedimo onda, ako kojekakvi rasistički bilteni prigovaraju „Sokolskom glasniku“, da „štiti komuniste“, zbog toga što se zalaže za Čehoslovačku i za pobedu pravde, ako se čak i rimski Papa, zbog tih istih razloga, oglašava za — „saveznika komunista?“

I zar već nije jasno i malo deći, da je sve to jedan isti i jedinstveni sistem?... *

Polemišći o Bačkoj i Baranji, klerikalna „HRVATSKA STRADA“ iznosi i ovaj argument:

„Mi pišemo nadalje kao katoličko glasilo i ističemo kao važan argumenat i tu činjenicu, da su Baranja, Bačka i Banat krajevi s apsolutnom katoličkom većinom i da katolički

dio ove države nebi nikako sa zadovoljstvom gledao pripojene ovih krajeva jedinici s inovjerskom apsolutnom većinom.“

Prema tome se kod nas uopšte ne bi radio o sporazumu između Srba i Hrvata, već između katolika i „inovjernika“; pri čem bi, u izvesnim delovima naše države, Nemci, Madžari itd. trebali da budu merodavniji u javnim pitanjima, ako su katolici, nego li Srbi, pa čak i Hrvati, ako nisu katolici!

*

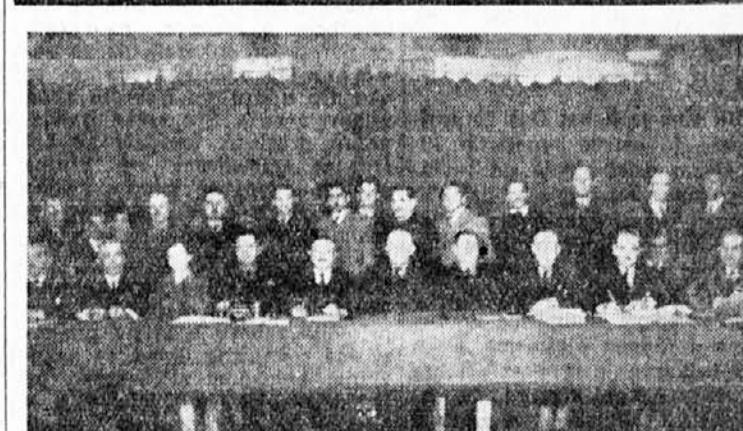
Da talent nije nikakva odbrana od moralnog sloma, pokazali su toliki umetnici i pisci, čiji moralni postupci su bili za svaku osudu. Među ostalim je to pokazao i norveški književnik, Knut Hamsun, kada je pre nekoliko godina napao utamničenog svog druga, nemackog književnika Osječkog, koji je dobio Nobelovu nagradu, dok je naprotiv uzeo u odbranu one, koju su ga držali u zatvoru, u koju je i umro. Knut Hamsun je na tom putu istražao, pa je postao najrevniji saradnik nacionalsocijalističkog organa u Norveškoj, koji se badava delio Norvežanima, a DNB pravi sada reklamu za njegov proglašenje, u kome poziva norveški narod, da bací oružje i da pode kući, jer se „Nemci bore za sve nas, i slomiće tiranicu Engleza“.

To što je Hamsun prijatelj Nemača, a protivnik Engleza, njegova je stvar. Ali zna se, kakvim se imenom naziva čovek, koji napada zakonitu vladu i vladara svoje zemlje, koja je u ratu, a hvati vladu i zemlju, sa kojom njegova otdažbina ratuje. I ako g. Hamsun zaista misli da Englezi, a ne Nemci tiražaju Norvešku, moral bi zahtevao da pozove narod da se bori protiv Engleza, a ne da propoveda poltronko bacanje oružja, jer se — „drugi bore za njih!“

Bogu hvala, mi na Balkanu nemamo tako visoke „kulture“... ;

Da svojim čitaocima prikaže što gustoznjom slovačku „nezavisnost“, klerikalnu „Hrvatsku stražu“ podvlači, da predsednik slovačke republike, Dr. Tiso, ni kao šef države, nije htio da napusti službu župnika u nekom slovačkom selu, već da i dalje polazi svake nedelje tamo, da služi misu.

Nikakvo čudo! Župnička plata, kolika bila da bila, je sigurno uglebljenje, a predsedništvo slovačke „nezavisnosti“, — kao i Kvislingovo, ili Kusinenovo predsedništvo, — može svaki čas da postane na vrbu svirala...

Uprava Sok. župe Sušak-Rijeka, na skupštini 7 aprila 1940 g.

SOKOLSKI NARODNI UNIVERZITET

Osmo predavanje na Sokolskom narodnom univerzitetu, župe Beograd, u Sokolskom domu — Matici, održao je 8 o. m., br. Dr. Petar Jović, starešina Sokolskog društva Ruma, o temi: »Soko je narodna i nepolitička organizacija«, pred velikim brojem slušalaca, koji su predavača sa pažnjom poslušali. Temperometrim i po-

znatim privlačnim načinom izlaganja, Dr. Jović je prikazao našu organizaciju u pravoj slici. Njegovo predavanje bilo je nagrađeno oduševljenim pljeskom.

*

Sledeće predavanje održaće 15. o. m. brat Dr. Ivan-Marija Čok, predsednik Saveza emigranata u Jugoslaviji, o »Sokolstvu i Jugoslovenima u tajnosti«. Početak u 8 sati uveče.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Razvoj borbe u Norveškoj protekao je u poslednje vreme nepovoljno za zapadne saveznike, koji su se osetili pruženim, da povuku čete, koje su bili iskrcači u južnoj Norveškoj. Tako je taj deo Norveške prepusten Nemcima i odbrani norveške vojske, koja u pojedinim delovima još pruža otpor. Narvik se nalazi takođe još u nemačkim rukama, ma da po svemu izgleda, da će saveznici pokušati da tu važnu luku za izvoz švedskih ruda zadrže u svojim rukama. Još uvek nije jasno, da li će saveznici odmah poslati veće kontingente u severnu Norvešku i da li će odatle pokušati da potisnu Nemce prema jugu, ili će se zadovoljiti time, da drže okolinu Narvika i krajeve severne Norveške, što bi moglo da ih doveđe u opasnost, da izgube i te položaje. Situacija u tom pogledu neće biti jasna, sve dok se ne raščiste unutrašnji odnosi u Engleskoj, pomučeni usled velikog nezadovoljstva, nastalog zbog neuspeha u Norveškoj. Svi engleski listovi naglašuju, doduše, da je taj neuspeh samo trenutan i da on ni najmanje ne umanjuje rešenost Engleske da izvojuju končnu pobedu, ali mnogi nezadovoljnici traže promenu vlade, a naročito otstupanje g. Čemberle na. U svakom slučaju izgleda, da će dogadjaji u Norveškoj i ostra kritika u javnosti potaknuti engleske merodavne krugove na odlučnije vodenje rata, na svima područjima.

Prošla nedelja protekla je u žestokoj polemici obih zaraćenih strana, koje jedna drugoj prebacuju namere za proširenje rata na Balkan i na Jugoistok. S druge strane, svaka od zaraćenih strana, pa tako i Italija i Sovjetska Rusija, uveravaju svet, da im je jedina briga da očuvaju mir u tom delu sveta. Sigurno je da su jake engleske i francuske pomorske snage koncentrisane u Sredozemnom moru, što se sa njihove strane opravdava pripremama Italije i pretećim govorima italijanskih političkih ličnosti. Sa italijanske strane se, međutim, demantuju prekomerne pripreme, a američki krugovi koji su postali vrlo aktivni u Rimu, tvrde, da se sa italijanske strane uverava, da se za skoro vreme ne mogu očekivati promene u držanju Italije. Neutralni posmatrači misle također, da je čitava kampanja oko Sredozemnog mora imala karakter rata neravni i pokušaja da se ispita šta misli protivna strana. Neutralni posmatrači misle, da bi ulaganje u akciju bilo koje sile na Sredozemnom moru, ili na jugoistoku, bilo vrlo riskantno i da bi moglo da doveđe do nepredviđenih posledica.

Poznati engleski list, »Ekonomiste«, objavio je u poslednjem broju članak o proizvodnji metalnih ruda u Jugoslaviji, povođom trgovaca pregovora između Engleske i Jugoslavije. Engleski list konstatuje, da Jugoslavija izvozi veliki deo svojih metala u Nemačku i da ta činjenica predstavlja priličnu šupljinu u blokadi Nemačke, koju šupljinu bi trebalo smanjiti, a eventualno i zatvoriti. Zato list zagovara, da Engleske izide što više u susret Jugoslaviji, te da obezbedi sebi što veći udio u jugoslovenskom izvozu metala. List tom prilikom beleži, da od stranog kapitala, uloženog u jugoslovenska rudarska preduzeća i u industriju metala, preko 40% atпадa na britanski kapital, a 30% na francuski. Sem toga, saveznici su u stanju da Jugoslaviju snabdevaju mnogim sirovinama, koje joj Nemačka ne može da pruži.

Povodom rata na Severu, vojni stručnjak »Manchester Gardijana« piše o stanju švedske ratne mornarice. Ona ima tri mala moderne broda od 8.000 tona, pet starijih linijskih brodova od 4.000 tona, jednog nosača aviona, 16 razarača (od kojih su 6 najmo-

dernijeg tipa), 16 podmornica, 10 motornih torpednih čamaca i nekoliko pomoćnih brodova. Semoga se nalaze u gradnji dve nove krstarice, po 8.000 tona. List podvlači, da bi, obzirom na gubitke nemačke ratne flote i na njenu sadašnju slabost, ovakva švedska flota mogla uspešno da se bori u Baltičkom moru.

Prema istim podacima, norveška ratna mornarica se sastoji iz 4 oklopničica, po 3.500 tona, 2 brza minonosca, 66 modernih razarača, 25 starijih torpilera, 9 starijih minonosaca i 9 podmornica.

Italija preduzima opsežne zakonodavne mere, u cilju porasta svoga stanovništva. Prema tim zakonima, šefovi porodica sa velikim brojem članova, imaju pravo prvenstva prilikom nameštanja u razne službe i poslove. Jedna desetina mesta u svim javnim poslovima biće rezervirana za takve slučajevе. Sva privatna preduzeća biće dužna da, na svakih 20 zaposlenih radnika, zaposle jednog oca obitelji, koji ima više od petoro dece.

Tako u Italiji. A kod nas se (kao što smo to naveli u slučaju mnogih sokolskih pripadnika u Banovini Hrvatskoj!) bez ikakvog razloga otpuštaju očevi sa mnogobrojnom decom...

»Völkischer Beobachter« objavljuje nov spisak lica, osudjenih u Nemačkoj, zbog slušanja stranih radio stanica. Vilhelm Zirpel, A. Klanze i Johan Matschinski osuđeni su na 5 godina robije, a Georg Kuper i Teodor Cura na 3 godine robije. B. Nitsch je osuđen na 2 i po godine robije.

Smrć Jana Hudeca

U Pragu je, pre nekoliko dana, umro Jan Hudec, sekretar Filozofskog fakulteta, na univerzitetu u Pragu, i jedan od najzaslužnijih prijatelja jugoslovenskog naroda i naše književnosti.

Počeo g. 1856, Jan Hudec se posvetio literarnom radu i u velike se zanimalo književnostima slovenskih naroda. Najveću brigu posvetio je međutim, jugoslovenskoj književnosti, tako da se može kazati, da nigrde u svetu nema čoveka, koji je toliko prevodio iz naše literaturе i toliko o njоj pisao, kao Jan Hudec. Preveo je čitavu biblioteku romana, priповredaka, drame, studija i pesama od Iva Bojnoviћa, B. Nušića, Zmajevi Jove, I. Ćankara, Balškog, Šenoe, B. Lovrića, Tresiņa-Pavličića, Prešernia itd. Preveo je zatim naše narodne pesme i napisao čitav niz studija o Hergošu, Šenoni, Lazi Lazareviću, a narочito o Ivi Bojnoviћu. Celokupna Bojnoviћeva dela objavljena su pre par godina u prevodu Jana Hudeca.

Za taj svoj ogromni rad, počeo Jan Hudec je bio odlikovan različitim jugoslovenskim ordenima, a bio je izabran i za počasnički član Sokola jugoslovenskog čehoslovackih liga. Svojim radom je Jan Hudec u velikoj meri pričinio jugoslovenski kulturni život češkoj publiku, i zato je mu naš narod biti vечно zahvalan. Sem toga je Jan Hudec uvek išao na ruku jugoslovenskim studentima, na Filozofskom fakultetu, koji su sa najvećim jažđešćem dозnali vest o njegovoj smrti. Neka je hrava i slava Janu Hudecu!

Svojim radom je Jan Hudec u velikoj meri pričinio jugoslovenski kulturni život češkoj publiku, i zato je mu naš narod biti vечно zahvalan. Sem toga je Jan Hudec uvek išao na ruku jugoslovenskim studentima, na Filozofskom fakultetu, koji su sa najvećim jažđešćem dознали vest o njegovoj smrti. Neka je hrava i slava Janu Hudecu!

Поздравни телеграми

Савезу Сокола К. Ј.

Соколска жупа Мостар: Савезу Сокола Краљевине Југославије. На двадесет првој годишњој скупштини Сокола мостарске жупе окупљени соколском љубављу и народним потребама, у славу Бога, за покој душа Краља Мученика, за дуг и сретан живот младог Краља и сјај Југославије подражавамо љубљеног Краља и народног господара, уз завјет, да ћемо у сваком часу и у свакој дужности истrajati i наш народни дух прославiti. — Жупа.

Соколска жупа Скопље: Ta своје petnaest godišnje skupštine sokoči i sokočine okupljeni u čarškom gradu Скопљу na oblastima Vardara, punim srpskog, odanosti i vernosti klijetu: Da живи наш uzvišeni Prvi Соко, Њ. В. Краљ Петар II, да живи дом Караборђевића! — Тајник Никола Ставрић, старешина арх. Стевана Газикаловића.

Соколска чета Зијемљи: жупа Мостар: Са своје godišnje skupštine подражавамо братски Савез, стоећи верни идеалима сокolstva, јединству, слобodi! Здраво! — Тајник и старешина.

Соколско друштво Књажевача: Савезnoj upravi, koja je u svim teškim i sudobnošćim daniima za čovечanstvo, za čovječanstvo i sokočstvo volila jugoslovensko sokočstvo pravim putem. Соколи са Тимока okupljeni na vanrednoj skupštini Соколског друштва Књажевача, шаљu svoje подражave i žele da Савез i dalje ustraje u radu za sreću našeg Узвиšenog Старешине Њ. В. Краља Петра II, na ponos celokupnog sokočstva, na čast naroda i nezavisnosti ujedilišće otačinu.

Здраво! — Старешина М. Божковић.

PRIREDBA ZAGREBAČKOG SOLOSKOG NARAŠTAJA

U nedelju, 21 aprila, održao je naraštaj zagrebačkih sokočkih društava I., II. i III., prvu ovogodišnju zajedničku priredbu, u prostorijama Sokolskog doma.

Osećajući potrebu saradnje danas, kad je sokočstvo u banovini Hrvatskoj potisnuto, zagrebački naraštaj, svestan da će samo zajedničkim silama postići vidne rezultate, stavio je čvrste temelje baš ovom priredbom.

Pozdravnu reč je govorio brat Zdravko Stanić, predsednik naraštajskog odbora, koji je naglasio da se naraštaj neće dati smesti u svome radu, čije je načelo: jedan narod, jedna država, jedno sokočstvo.

Program se odvijao u uzornom redu, a sastojao se iz tehničkih tačaka, recitacija i jedne glazbene tačke. „Gimnastički sastav“ su skladno i vrlo dobro izveli naraštajci Sokola III., koji su ga i sastavili. Brat Jovanović recitovao je Nazorovu: „Galijotovu pjesmu“, i Nića ml. „Vojničko pismo“. Naraštajke triju društava odvezbale su simultane vežbe na dva dvovisinska razboja, i postigle efekat kod gledalaca. Naraštajci Sokola II. dali su slobodne vežbe: uz pratnju glazbe vežbali su pojedinačno svoje sastave budući vrhunski takmičari, te su time pokazali nešto novo. Pojedinci su izveli elemente, kojih se ne bi studio ni neki olimpijski vežbač. Dvoržakovu „Humoresku“ otsvirao je trio: s. Milković i braća Radonić i Ajzen. Naraštajke Sokola II. izvele su slovenske narodne plesove; mlađost i svežina izbijala je iz njihovih pokreta. Sastav je uvežbala s. Zora Vajnhart.

Gimnastičko-ritmički sastav prikazali su naraštajci Sokola I.; kompozicija je bila dobra, ali je premalo bio uvežbavan. Na razboju su naraštajci društva II. i III. od-

Гласови штампе

Лист „Свесловенска трибуна“, који излази у Београду, је објавио недавно чланак, под насловом „Југословенско соколство у одбрани земље“, у коме је изнео све што соколство ради на пољу народне одбрамбености и подизања борбеног духа. Затим каже:

„Док се тако читаве армије соколске омладине припремају за највећтију дужност одbrane земље, дотле се преко моћне соколске организације врши непрекидан и снажан морални утицај на читаву јавност у циљу дизања националне свести, вере у своју отаџбину и државу и на сузбијање свих дефетизама који се спроводе од непријатеља нашег земље.“

Месеци који нам претстоје даје одбранбеној акцији савеза шире разmere i још већи замашај и већ сад је извесно да ће југословенско соколство које је тако сјајно извршило свој задатак у борбама за ослобођење, извршити своју дужност према Краљу, народу и отаџбини у овим величим и судбиносним часовима светске историје.“

Мађарски лист, „Пестер Лојд“, је објавио чланак свог београдског дописника о стању у Југославији, у коме се између остalog каже:

vežbali efektne i teže vežbe, па има наде, да će ti vežbači u budućnosti достојno reprezentirati zagrebačko sokočstvo na vrhunskim takmičenjima. Kao posljednju tačku izvele su naraštajke sokola I. „Ritmički sastav“, stariju kompoziciju Milana Jankovića. Sastav je izveden skladno i dobro, sa gracioznim kretnjama.

Старешина Sokola I., brat br. Fran Zavrnik, pozdravio je naraštaj, moleći ih da nastave sa saradnjom.

Program je završen pozdravom državnoj zastavi i pevanjem himne „Hej Sloveni“. Posle toga održana je zabava i igranka.

Слава београдског соколског друштва „Матица“

Соколско друштво Београд-Матица прославило је у дому „Краља Александра I.“, своју друштвену славу, Св. Ђурђа. Овогодишња прослава је најуспешнија откад друштво слави.

Прослави су присуствовали бројни делегати, као изасланици Министарства војске и морнарице, Министра за физичко васпитањe народа, Инспекције Земаљске одbrane, Кола спасилачких сестара, Њ. Св. Патријарха, бугарско-југословенске лиге, удружења чехословачких жена, бивши чехословачки посланик г. Липа, изасланик Савеза сокола инж. Смиљанић, соколске жупе Београд бр. Веља Поповић и други.

После сечења колача је старешина друштва, бр. Андреја Петровић, ген. у пензији, одржао краћи поздравни говор. О значају Ђурђевдана говорио је до маћин славе, бр. др. Михајло Грађојевић, професор Унив. и заменик старешине Савеза сокола. Још су одржане две репрезентације, после чега је приређена закуска у сали дома. За до маћину славу, за идућу годину, примио се је бр. Веља Поповић, старешина соколске жупе Београд.

„У Југославији су задовољни, да се налазе још изван рата, али су све спремили, да своју неутралност и независност одбране. Под утицајем најновијих догађаја наступају је велика промена у психoloшком погледу, у читавом јавном мишљењу. Сви су свесни да је уместо формалне неутралности, наступило стварно неучествовање у рату, за коју је јемче свега сопствена снага и одлучност. Југословенци су убеђени, да им је за очување независности довољна њихова сопствена снага, па у том виде најбољу гаранцију за будућност. У вези с тиме је и држање Југословене постала одлучно и самосвесно“.

I «Basler Nachrichten» donosi telefonski izveštaj od svog beogradskog dopisnika o odlučnosti i spremljenosti Jugoslavije da brani sa svima sredstvima svoju slobodu i nezavisnost. Dopisnikjavlja, da u Beogradu imaju jače živeće nego u drugim prestonicama. Odlučnost i hladnokrvnost Jugoslavije postali su primer svemu Balkanu, koji je sada spremadan da otpor bilo čijem napadu.

Dopisnik ističe važnost sastanka Balkanskog sporazuma, koji će se održati 27. maja u Dubrovniku, kao i slobodnu plovidbu, jugoslovenskih lada Dunavom u pravcu izvora i do Crnog mora. Konačno dopisnik podvlači, da je hladnokrvnost balkanskih država, s Jugoslavijom na čelu, najbolje jamstvo mira na Jugoistoku Evrope.

Соколима који моле за скраћен рок службе у надру!

Како су у последње време учестили случајеви, да чланови организације Савеза С.К.Ј. шаљу молбе за повластицу краћег служења у кадру, 3 месеца, односно 45 дана, непосредно г. Министру војске и морнарице, што значи да молбу не подносе надлежним путем, преко своје соколске јединице, стварају тиме сувишне и непотrebne преписке, а могу доћи и до те последице, да им молба не буде на време решена.

Савез Сокола имао је до сада већ неколико takvih случајева, и што је најглавније, ни један од тих није имао право на тражену повластицу, пошто не испуњава услове, предвиђене «

AKTIVNOST SOK. DRUŠTVA
SKOPLJE II — HANRIJEVO

Sokolsko društvo Skoplje II — Hanrijevo priredilo je na drugi dan Uskrsa vrlo uspelo zabavu sa pozorišnim komadom i prigodnim koncertnim programom. Tom prilikom, prosvetar društva br. Vladimir Pokorni-Salabov održao je patriotski govor koji je propraćen burnim odobravanjem i klijanjem Kralju, otadžbini i sokolstvu. Zabava je bila odlično posjećena.

Sadržina
sokolskih listova

„SOKOLSKA VOLJA“

Broj 171 glasila „Ljubljanskog Sokola“ donosi zanimljiv uvodni članak „Naše naloge danes“, redovni nedeljni pregled dogadaja u zemlji i svetu, vesti iz našega i češkog sokolstva, feljton, kratke članke, pesmu „Sokolski značaj“ itd. List izlazi svake nedelje.

„VESTNIK SOKOLSKE ŽUPE CELJE“

Izašao je 4 broj glasila Sokolske župe Celje, sa sledećim sadržajem: 365 (D. Pahor); — Kaj mora se vedeti vsak telovadec; — Tehnički del; Nad sto tekmovalcev; — Slovenski večer; — Tečajevi; — Sokolski naraščaj narednu; — Mi mladi, vesti za pokrajinski slet u Celju i svesokolski slet u Beogradu, sokolska štampa itd.

„ГРАНАД“

ТРГОВАЧКО ОДЕЉЕЊЕ

ВЛАСНИЦИ:

Гранад а. д. и
Фил. В. Ашновић
БЕОГРАД, Кнеза Павла 9

Телефон 20-929

Има велико стовариште и бави се продајом на мало и велико гвожђарским и грађевинским материјалом и то: цемент портланд Беочински, специјал цемент (брзо-везујући) бели цемент за фасаде и степенице, бетонско гвожђе свих димензија, трегера (гвоздених носача), свих профила жице, ексерса, трске, паркета, шперплоча, пене плоча. Свих врста изолирајућег материјала, креча, керамичких плочица. Шамотних цигла и шамотног брашна, линолеума свих десена. Извођење ксилолит патосе. Целокупни материјал за ксилолит патосе, ашове, пијуке, лопате, гвоздена колица, свињска длака, бетонска вратанца и други гвожђарски и грађевински материјал.

PROTIV
REUMATIZMA

Ішјаса, kostоболje, укоћености, ћила, itd. „ANTIRHEUMIN“ јест jedno dobro средство за утрављавање, које се препоручује и код застарјelog reumatizma. — Cijena orig. flaši Din. 35.-sa поштарином Din. 40.-3 orig. flaši Din. 105.- franko. — Proizvada Mr. Ph. A. Mrkušić, apotekar u Mostaru. Dobiva se u apotekama. Reg. S. Br. 14245-33

Sestre-Braćo!

Upamtitte da ćete sokolsku odoru, vežbače odelo i sve ostale sokolske potrepštine dobiti jedino, propisno i jeftino u solidnoj i poznatoj

Trgovini
sokolskih
potrepština

Branko Palčić

ZAGREB
Kraljice Marije 6
БЕОГРАД
Balkanska 22

Tražite besplatni cenovnik

Плави камен 99\100.

МАРКЕ „ЗОРКА“

Испоручује као вагонске
пошиљке по максимираној цени

ЗОРКА

Адреса за поруџбине:

БЕОГРАД

Француска 9

Поштански фах 669

Телефон: 25-887 и 30-402

Уплате на поштански чек.
рач. у Београду бр. 55-695